

eigenschap van gonococcen om in cellen te gaan liggen, kregen wij geen antwoord.

Verder blijkt uit VAN CALCAR's antwoord duidelijk, dat zijn gemodificeerde staphylococcen — althans voorloopig — GRAM-positief bleven. Immers lezen wij, dat VAN CALCAR zich voorstelt eerst beteekenis te mogen hechten aan de reactie van GRAM, nadat de cultuur lang van ureter op ureter is overgeënt. Dat hij deze proeven in werkelijkheid heeft genomen, konden wij noch in het oorspronkelijke artikel, noch in zijn repliek vinden. Ons vermoeden, dat de bewuste staphylococcen zich in dit hoofdkenmerk van de gonococcen onderscheiden, wordt dus door hem bevestigd.

Ook lazen wij, dat VAN CALCAR aan de biologische reacties van sommige mikroorganismen, met name de pneumococcen, geen waarde hecht, en wij begrijpen, dat hij dezen regel ook op de staphylococcen en gonococcen zou willen toepassen. Ons dunkt echter, dat hij zich op deze wijze wel wat al te gemakkelijk van de nauwkeurige proeven van DE CHRISTMAS afmaakt.

's-Gravenhage,
17 October 1908.

G. VAN HOUTUM.
L. POLAK DANIELS.

ONS ONDERSTEUNINGSFONDS.

Naar aanleiding van het 2 Oct. 1908 door collega dr. s. J. HALBERTSMA in zake het ondersteuningsfonds geschrevene het volgende.

Met respect voor den sympathieken grondtoon, die spreekt uit dit stuk, meent ondergeteekende dat de *manier*, die daarin wordt aangeraden om ons cachectisch fonds te genezen, een te weinig radicale is. Al is een enkel, eenjarig, lid der Maatschappij niet bekend met het fonds, de groote, groote meerderheid is het wel. Al richt men, zooals dr. JUDA wil, zich „persoonlijk tot de menschen”, men heeft zich al zoo dikwijls persoonlijk tot de menschen gericht! Al spreekt dr. MARI jaarlijks „een opwekkend woord” en al gaat prof. TREUB alle jaren met zijn welmeenenden bedelhoed rond, juist dit jaar op jaar rondgaan en de niettemin ook jaarlijks daarna gehoorde klachten bewijzen het absoluut onvoldoende.

Om al welke redenen ondergeteekende zou willen vragen of niet het stuk van dr. HALBERTSMA een duidelijke aanwijzing moet zijn voor de honderden onverschillige leden der Maatschappij, die het voorstel Alkmaar lieten vallen, dat, waar onze Maatschappij nog steeds machteloos is tot *voldoende* ondersteuning, daar de oprichters van *Societas* en *Unitas Medicorum* een weg hebben aangewezen, die *zonder eenige geldelijke opoffering* voert tot het doel en meer dan dat?

Waar telkens blijkt, dat men bang is meer verplichte bijdragen van de leden onzer Maatschappij te vorderen, uit vrees leden te verliezen, is het dunkt mij een geschikte tijd en plaats nogmaals te wijzen op *Unitas Medicorum* en *Societas Medicorum*, met een opwekking zich daarbij aan te sluiten.

„Het doel en de strekking van ons ondersteuningsfonds zijn te weinig bekend”, zegt collega HALBERTSMA. Eenigszins varieerend zegt ondergeteekende: het doel en de strekking van *Societas Medicorum* zijn te weinig bekend.

Beetsterzwaag, October 1908.

TH. DE GROOT.